

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

Сесія Загальних зборів НАН України

14 квітня 2016 року відбулася щорічна сесія Загальних зборів Національної академії наук України. В заході взяли участь дійсні члени і члени-кореспонденти НАН України і, відповідно до нового Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», вперше з правом ухвального голосу – наукові працівники, делеговані трудовими колективами наукових установ НАН України, а також представники органів державного управління, засобів масової інформації тощо.

Відкриваючи сесію Загальних зборів НАН України, її головуєчий, перший віце-президент НАН України академік НАН України А. Г. Наумовець дав слово присутньому на сесії заступнику Глави Адміністрації Президента України Р. М. Павленку, який зачитав вітання Президента України П. О. Порошенка учасникам сесії.

З доповіддю Президента НАН України академіка НАН України Б. Є. Патона «Підсумки діяльності Національної академії наук України у 2015 році та основні напрями її подальшої роботи» виступив віце-президент НАН України академік НАН України А. Г. Наумовець. Він зазначив, що нинішня сесія Загальних зборів відбувається в складний для країни час, внаслідок чого суттєво погіршилися умови діяльності Академії. Значних втрат зазнав її кадровий потенціал, зокрема, загальна чисельність працюючих в Академії скоротилась за рік на понад 2500 осіб, у тому числі докторів наук – 4%, а кандидатів наук – на 7%, молодих вчених віком до 35 років стало менше на 6%. Стотньо погіршилося матеріально-технічне забезпечення наукових досліджень, приладів, обладнання, матеріалів установами Академії минулого року було придбано на 30% менше, ніж у 2014 році. Попри складні умови вчені Академії продовжували наполегливо працювати, отримуючи чимало вагомих результатів.

Вагомим чинником розвитку досліджень в Академії стає міжнародна наукова співпраця. Пріоритетом є подальша інтеграція до Європейського наукового простору, минулого року підписано Угоду про асоційований статус України у програмі «Горизонт – 2020», розширено участь у програмній діяльності ЮНЕСКО і НАТО, співпрацю з ЦЕРН, Міжнародним інститутом прикладного системного аналізу, Національним дослідницьким центром Франції, Міжнародною асоціацією академії наук та іншими.

Академік НАН України А. Г. Наумовець докладно зупинився на проблемі фінансування НАН України з державного бюджету, відзначаючи подальше суттєве його скорочення. На 2016 рік для НАН України в бюджеті передбачено лише 2 млрд 54 млн грн., що на 725 млн грн менше за мінімальні необхідні обсяги і на 12,2% менше від фінансування Академії із загального фонду бюджету в 2015 році. А. Г. Наумовець запевнив, що Президія НАН

України докладала і продовжує докладати всіх можливих зусиль для фінансового забезпечення Академії шляхом постійного супроводу відповідних пропозицій на рівні Уряду та Парламенту.

В обговоренні звітної доповіді взяли участь академіки НАН України Ю. І. Ізотов (зав. відділом Головної астрономічної обсерваторії НАН України), В. В. Моргун (академік-секретар Відділення загальної біології НАН України), А. Г. Загородній (віце-президент НАН України), М. Ф. Шульга (академік-секретар Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України), В. С. Бакіров (перший заступник голови Північно-Східного Центру НАН України), І. М. Мриглюд (заступник голови Західного Центру НАН України), Л. Г. Руденко (директор Інституту географії НАН України), а також заступник Міністра освіти і науки України М. В. Стриха, голова Центрального комітету профспілки працівників НАН України А. І. Широков, члени-кореспонденти НАН України В. І. Гриценко (директор Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій МОН України і НАН України), О. О. Рафальський (заступник академіка-секретаря Відділення історії філософії і права НАН України), В. В. Харченко (заступник академіка-секретаря Відділення механіки НАН України), а також голова Ради молодих вчених НАН України О. М. Скороход.

Академік НАН України М. Г. Жулинський (академік-секретар Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України) зачитав звернення ініціативної групи учасників Загальних зборів до Президента України, Верховної Ради України та Уряду, яке було одногосно підтримано.

Заслухавши та обговоривши доповідь президента НАН України академіка НАН України Б. Є. Патона «Підсумки діяльності Національної академії наук України у 2015 році та основні напрями її подальшої роботи», а також розглянувши проект «Звіту про діяльність Національної академії наук України у 2015 році», Загальні збори Національної академії наук України прийняли Постанову:

1. Затвердити «Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2015 році».

2. Доповідь президента НАН України академіка НАН України Б. Є. Патона «Підсумки діяльності Національної академії наук України у 2015 році та основні напрями її подальшої роботи» взяти до відома та керівництва в роботі.

3. Доручити Президії НАН України:

3.1. Ініціювати розгляд на засіданні Ради національної безпеки і оборони України питання про невідкладні заходи щодо нейтралізації загроз національній безпеці України, пов'язаних з руйнуванням наукової та науково-технічної сфери.

3.2. Забезпечити внесення до Концепції розвитку Національної академії наук України на 2014–

2023 роки та плану з реалізації зазначеної Концепції необхідні зміни, доповнення та уточнення, які мають враховувати відповідні положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також пропозиції, висловлені учасниками сесії Загальних зборів НАН України.

3.3. Прискорити роботу із запровадження нової Методики оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України, яка була розроблена з урахуванням європейського досвіду й схвалена у лютому ц. р. Президією НАН України, а також забезпечити її використання для більш ефективного і прозорого розподілу базового бюджетного фінансування та реалізації стратегій розвитку наукових установ НАН України.

3.4. Сприяти проведенню міжнародного аудиту наукової системи України, відповідно до Угоди про асоціацію України до програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт – 2020».

3.5. Разом із Комісією НАН України з питань євроінтеграції забезпечити подальший розвиток міжнародних наукових і науково-технічних зв'язків, насамперед активну участь учених НАН України в програмах Єврокомісії.

3.6. Вжити необхідних заходів для створення в поточному році Київського академічного університету НАН України та МОН України та організації підготовки на базі цього університету магістрів і аспірантів з сучасних наукових напрямів.

3.7. Поліпшити взаємодію з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади з питань реалізації НАН України науково-експертних функцій, науково-технічного супроводження розвитку наукоємних галузей виробництва, поліпшення фінансового та матеріально-технічного забезпечення наукових досліджень

Другим питанням порядку денного сесії Загальних зборів було ухвалення нової редакції Статуту НАН України. Повідомлення про ухвалення но-

вої редакції зробив головний учений секретар НАН України академік НАН України В. Л. Богданов. Над проектом нової редакції Статуту НАН України було проведено велику за обсягом і відповідальну роботу.

В обговоренні Статуту НАН України взяли участь академіки НАН України Ю.С.Шемшученко (директор Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України), В. П. Кухар (почесний директор Інституту біоорганічної хімії і нафтохімії НАН України), О. О. Коноваленко (заступник директора Радіоастрономічного інституту НАН України), С. П. Павлюк (заступник академіка-секретаря Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України), провідний науковий співробітник Інституту фізики НАН України О. М. Габович, заступник Міністра освіти і наук України М. В. Стріха, директор Інституту економіко-правових досліджень НАН України В. А. Устименко.

Загальні збори Національної академії наук України постановили:

1. Ухвалити Статут Національної академії наук України в новій редакції, що додається.

2. Доручити Президії НАН України подати Статут Національної академії наук України разом із висновком Міністерства освіти і науки України на реєстрацію до Міністерства юстиції України.

Під час сесії відбулося урочисте вручення Золотої медалі імені В. І. Вернадського НАН України за видатні досягнення в галузі молекулярної біології і біоелектроніки академіку НАН України Г. В. Єльській та професору Е. Тернеру (Швеція) та дипломів лауреатом премій імені видатних учених України за результатами конкурсу 2015 р.

Підбиваючи підсумки роботи сесії, перший віце-президент НАН України академік НАН України А. Г. Наумовець запевнив, що критичні зауваження, побажання і пропозиції, які були висловлені на сесії Загальних зборів, будуть опрацьовані та враховані при реалізації Концепції розвитку НАН України на 2014–2023 роки.

О. О. Грачов., канд. техн. наук, завідувач відділу ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України»

Молодіжний симпозіум з історії науки і техніки «Пріоритети української науки»

15–16 квітня 2016 р. вшосте відбувся Молодіжний симпозіум з історії науки і техніки «Пріоритети української науки», спрямований на популяризацію наукових знань та їх історії, у якому брали участь студенти, аспіранти, молоді вчені, викладачі та науковці з Києва, Дніпра, Харкова, Одеси, Черкаса, Миколаєва, Переяслава-Хмельницького, Тернополя, Херсона, Запоріжжя, Івано-Франківська, Луцька.

В рамках симпозіуму проведено 2 конференції.

14 квітня 2016 р. відбулася XIV Міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Історія розвитку науки, техніки та освіти» на тему «Молодіжні ініціативи формування науково-освітнього простору України», організована фізико-математич-

ним факультетом, Науково-технічною бібліотекою ім. Г. І. Денисенка та Державним політехнічним музеєм при НТУУ «КПІ», Радою молодих учених при МОН України й Інститутом досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки (ІДТПН) ім. Г. М. Доброва НАН України. Розглядалися питання відображення фундаментальних досліджень і сучасних технологій в Україні та світі крізь призму наукових і науково-технічних шкіл, ролі особистості в науці, еволюції фундаментальних ідей та теорій природознавства і техніки, впливу фізики на сучасний технологічний світ, розвитку освіти в Україні та світі, методології викладання фізико-математичних наук, ролі КПІ в розвитку науки та технічної освіти України. Такий тематичний спектр дозволяє сфор-